

الْإِذَانُ وَالْإِقَامَةُ

10. అజాన్ మరియు ఇఖామత్ నియమాలు

మతసిద్ధాంతం 107 : అజాన్ కు ముందు దరూద్ చదువుట సున్నత్ కు విరుద్ధం.

మతసిద్ధాంతం 108 : అజానులోని పదములను రెండేసి సార్లు పలుకుటతో పాటు రెండేసి సార్లు ఇఖామత్ చెప్పుట కూడ మసూన్

మతసిద్ధాంతం 109 : అజాన్ పదములు ఒక సారియే పలికి దానితో పాటు ఒకసారి ఇఖామత్ పదములు పలుకుట కూడ మసూన్

మతసిద్ధాంతం 110 : గైర్ తర్జీ (ఒకసారి అజాన్ పదములు ఉచ్చరించి దానితోపాటు ఇఖామత్ పదములు రెండేసి సార్లు వల్లించుట గైర్ మసూన్ (ప్రవక్త (స.అ.సం.) గారి ఆచరణకు విరుద్ధము)

عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَلْقَى عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ التَّائِيذِينَ هُوَ
بِنَفْسِهِ فَقَالَ قُلْ : اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ
اللَّهِ ثُمَّ تَعَوَّدُ فَتَقُولُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدُ أَنَّ
مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى
الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ .
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

హాజత్ అబూ మహ్మూజారా (రజి) గారు ఇలా పలికారు : స్వయముగా దైవ ప్రవక్త (స.అ.సం.)
గారి నాకు అజాన్ నేర్పిరి. వారు ఇలా అడిగించారు. "ఓ అబూ మహ్మూజారా - అల్లాహు అక్బర్
4 వర్ణాయములు చెప్పుము. అవ్హదు అల్లాఇలాహాఇల్లాహ్ రెండు వర్ణాయములు అవ్హదు
అన్న ముహమ్మదర్ రసూలుల్లాహ్ రెండు సార్లు చెప్పుము. మరల అలాగే అవ్హదు అల్లా
ఇలాహాఇల్లాహ్ రెండు సార్లు అవ్హదు అన్నముహమ్మ దర్ రసూలుల్లాహ్ రెండుసార్లు పలుకుము.

హయ్యుఅలస్సలాహ్ -రెండుసార్లు హయ్యుఅలల్ ఫలాహ్ - రెండుసార్లు, అల్లాహు అక్బర్ -రెండుసార్లు మరియు లాఇలాహ ఇల్లాల్లాహ్ - ఒకసారి పలుకుము. (ముస్లిం)

వివరణ : పై పదములు తర్జీ (రెండేసి సార్లు పలుకు అజాన్వి) అవి - 19 వాక్యములు అగును. గైర్ తర్జీ అజాన్ (ఒకసారి పలుకు అజాన్)లో అవ్హదు అల్లాఇలాహ ఇల్లాల్లాహ్ మఱియు అవ్హదు అన్నముహమ్మదర్ రసూలుల్లాహ్ రెండవసారి తిరిగి చెప్పబడవు. కావున గైర్ తర్జీ అజాన్లో 15 వాక్యములున్నవి.

عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَلَّمَهُ الْأَذَانَ تِسْعَ عَشْرَةَ كَلِمَةً
وَالْإِقَامَةَ سَبْعَ عَشْرَةَ كَلِمَةً. . رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ
وَالدَّارِمِيُّ وَابْنُ مَاجَه.

హ్నజత్అబూమహజూరా గారిలా తెలిపారు వారికి దైవప్రవక్త (న.అ.నం) గారు అజాను నేర్పారు. దానిలో 19 వాక్యములుండినవి. మఱియు ఇఖామత్లో 17 వాక్యములుండినవి. (అహ్మద్, తిర్మిజీ, అబూదావుద్ నసాయి, దారమీ మఱియు ఇబ్నీమజా)

వివరణ : తర్జీ అజాన్తో కూడా దైవప్రవక్త (న.అ.నం) గారు, తర్జీ ఇఖామత్ నేర్పిరి. అందులో 17 వాక్యములుండినవి. అవి ఇలా ఉన్నవి.

అల్లాహు అక్బర్	4 సార్లు
అవ్హదు అల్లాఇలాహ ఇల్లాల్లాహ్	2 సార్లు
అవ్హదు అన్నముహమ్మదర్ రసూలుల్లాహ్	2 సార్లు
హయ్యుఅలస్సలాహ్	2 సార్లు
హయ్యు అలల్ ఫలాహ్	2 సార్లు
ఖద్ఖామ తిస్సలాహ్	2 సార్లు
అల్లాహు అక్బర్	2 సార్లు
లా ఇలాహ ఇల్లాల్లాహ్	1 సారి.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : كَانَ الْأَذَانَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ وَالْإِقَامَةُ مَرَّةً مَرَّةً غَيْرَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ قَدْ قَامَتِ

الصَّلَاةُ . رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَالذَّارِمِيُّ .

హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) గారు ఇలా తెలిపారు : దైవ ప్రవక్త (న.అ.నం.) గారి పవిత్ర జీవితకాలములో అజాన్ పదములు రెండేసి సార్లు పలుకబడేవి - కాని ఇఖామత్ పదములు ఖద్ బామతిస్సలాత్ - తప్ప మిగతావి ఒక సారియే పలుకబడేవి. (అబూదావూద్, నసాయీ, దారీమి)

వివరణ : ఒకసారి ఇఖామత్ పలుకులు పదకుండు ఉన్నవి. అవి ఈ క్రింద తెలుపబడు చున్నవి.

అల్లాహు అక్బర్	2 సార్లు
అష్ హదు అల్లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్	1 సారి
అష్ హదు అన్న ముహమ్మదర్ రసూలుల్లాహ్	1 సారి
హయ్యు అలస్సలాహ్	1 సారి
హయ్యు అలల్ ఫలాహ్	1 సారి
ఖద్ బామతిస్సలాహ్	2 సార్లు
అల్లాహు అక్బర్	2 సార్లు
లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్	1 సారి

మతసిద్ధాంతం 111 : అజాన్ విని జవాబు పలుకుట తప్పని సరి.

మతసిద్ధాంతం 112 : అజాన్ కు జవాబుపలుకు ముస్మాన్ విధానము ఇలా ఉంది.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِذَا سَمِعْتُمُ النِّدَاءَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ . . . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

హజ్రత్ అబూనయీద్ (రజి) ఇలా పలికారు : దైవప్రవక్త (న.అ.నం.) గారు ఇలా ఆదేశించారు. "మీరు అజాన్ విని నప్పుడు ముఅజ్జిన్ ఉచ్చరించు పలుకులనే మీరు కూడ ఉచ్చరించుడు." (బుఖరీ, ముస్లిం)

عَنْ عَمْرِو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي فَضْلِ الْقَوْلِ كَمَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ كَلِمَةً سِوَى الْحَيَعَلَتَيْنِ فَيَقُولُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ . . . رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) గారితో అజాన్ కు జవాబు పలుకుటలో నున్న ఘనతను గుఱించిన ఉల్లేఖన ఇలా ఉంది - ప్రతి వాక్యము నకు జవాబు ఆ వాక్యమే. హయ్య అలస్సలాహ్ మఱియు హయ్యఅలల్ ఫలాహ్ - కు తప్ప. వాని జవాబులో - లాహాలవలా ఖువ్వతఇల్లాబిల్లాహ్ - అని చెప్పవలెను. (ముస్లిం)

మతసిద్ధాంతం 113 : అజాన్ పలుకులకు జవాబు : లుకువానికి స్వర్గ ప్రవేశ సువార్త కలదు.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَامَ بِلَالٌ يُتَادِي فَلَمَّا سَكَتَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ مَنْ قَالَ مِثْلَ هَذَا يَقِينًا دَخَلَ الْجَنَّةَ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ.

హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) గారు ఇలా తెలిపారు : మేము రసూలుల్లాహ్ (స.అ.సం) గారి సమక్షములో ఉంటిమి. హజ్రత్ బిలాల్ (రజి) గారు అజాన్ (పిలుపు) ఇచ్చిరి. రసూలుల్లాహ్ (స.అ.సం.) గారు ఇలా ఆదేశించారు. "ఏ వ్యక్తియై సంపూర్ణవిశ్వాసముతో అజాన్ పలుకులకు జవాబునిచ్చునో అతడు స్వర్గములో ప్రవేశించును. (నసాయీ)

మతసిద్ధాంతం 114 : ఫజరు అజానులో "అస్సలాతుఖైరుంమిన్ నాం" అనుపదములు పొచ్చించుట ముస్నాన్

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مِنَ السَّنَةِ إِذَا قَالَ الْمُؤَذِّنُ فِي الْفَجْرِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ قَالَ «الْصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ التَّوَمِّ» رَوَاهُ ابْنُ حُزَيْمَةَ.

హజ్రత్ అనస్ (రజి) గారు ఇలా అంటున్నారు- ఫజరు అజానులో ముఅజ్జిను (అజాన్ ఇచ్చువ్యక్తి) హయ్యఅలల్ ఫలాహ్ - తరువాత అస్సలాతు ఖైరున్ మిన్ నాం చెప్పుట నున్నత (ప్రవక్త (స.అ.సం.) గారి ఆచారము) (ఇబ్నెఖుజైమా)

మతసిద్ధాంతం 115 : అజాన్ తరువాత ఈ క్రింది దుఆలు (ప్రార్థన) వేడుట ముస్నాన్

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ رَضِيتَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

నఅద్ బిన్ అబీవఖ్ఖాన్ (రజి) గారు ఇలా తెలిపారు : రసూలుల్లాహ్ (స.అ.నం.) గారు ఇలా ఆదేశించారు "అజాను విని ఎవరు ఈ వాక్యములు పఠించునో అతని పాపములు క్షమించ బడును. దుఆపదములు ఇలా నున్నవి :

అవ్హారు అల్లాఇలాహ్ ఇల్లాల్లాహు వహదహూలామరీకలహూ వఅహ్హూదు అన్న ముహమ్మద్న్ అబ్దుహూరజీతుబిల్లాహిరబ్బన్ వబి ముహమ్మదిన్ రసూలన్ వబిల్ ఇస్లామిదీనా

తర్జుమా : అల్లాహ్ తప్ప వేరు దైవము లేడనియు ఆయన ఒక్కడేననియు, ఆయనకు సాటి ఎవడును లేడనియు నేను సాక్ష్యమిచ్చుచున్నాను. అలాగే హజ్రత్ ముహమ్మద్ (స.అ.నం.) గారు అల్లాహ్ దాసుడును, సందేశహరుడును అనియు సాక్ష్యమిచ్చుచున్నాను. అల్లాహ్ ను నా ప్రభువుగను మఱియు హజ్రత్ ముహమ్మద్ (స.అ.నం.) గారిని దైవ సందేశహరులుగను మఱియు ఇస్లాంను నా ధర్మముగను సంతోషముగా అంగీకరించుచున్నాను. (ముస్లిం)

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ
التَّيْدَاءَ اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ
وَالْفَضِيلَةَ وَأَبْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ .
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) గారు ఇలా పలికారు : దైవప్రవక్త (స.అ.నం.) గారు ఇలా ఆదేశించారు. "ఏ వ్యక్తియైతే అజాన్ విని ఈ క్రిందిపదములు ఉచ్చరించునో అతని కొరకు ప్రళయదినమున నా సిఫారసు తప్పక లభించును. ఆపదములు ఇలా ఉన్నవి. అల్లాహుష్శూరబ్బహ్ జిహీద్ దావతిన్ తామ్మతి వన్నలాలిత్ ఖాయిమతి ఆతి ముహమ్మద్ నిల్ వసీలత వల్ ఫజీలత వబ్ అన్ హుమఖామం మహ్మూద నిల్ జివద్ తహూ"

తర్జుమా : ఓ అల్లాహ్ ఈ సంపూర్ణ పిలుపునకు స్థిరముగా స్థాపించబడు నమాజునకును ప్రభువా! హజ్రత్ ముహమ్మద్ (స.అ.నం.) గారికి వసీలా ఆశ్రయము మఱియు మహిమ కలిగిన ఔన్నత్యమును ప్రసాదించుము మఱియు వారికి మఖ్మెమహమూద్ ప్రసాదించుము నీవు వారికి చేసిన వాగ్దానమును పూర్తి చేయుము (బుఖారీ)

వివరణ : వసీలా అనునది స్వర్గములో చాల ఉన్నతమైన స్థానము మఱియు మఖ్మెమహమూద్ సిఫారసు చేయుస్థానము.

మతసిద్ధాంతం 116 : అజాను నిలిపి నిలిపి చెప్పుట మఱియు ఇఖామత్ త్వరత్వరగా చెప్పుట మసూన్.

మతసిద్ధాంతం 117 : అజాను మఱియు ఇఖామత్ కు మధ్య ఒక వ్యక్తి తన భోజనమును ముగించుకొనునంత సమయము ఉండవలెను. (దాదాపు 15 నిమిషములు.)

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لِبَلَالٍ إِذَا أَذْنَتَ فَتَرَسَّلْ وَإِذَا أَقَمْتَ فَاحْذَرْ وَاجْعَلْ بَيْنَ أَذَانِكَ وَإِقَامَتِكَ قَدْرَ مَا يَفْرُغُ الْأَكْلُ مِنْ أَكْلِهِ وَالشَّارِبُ مِنْ شَرْبِهِ وَالْمُعْتَصِرُ إِذَا دَخَلَ لِقَضَاءِ حَاجَتِهِ وَلَا تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي... رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ.

హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) గారి ఉల్లేఖన దైవప్రవక్త (స.అ.సం.) గారు హజ్రత్ బిలాల్ (రజి) గారికి ఇలా అడిగించారు. "అజాను అపిఅపి మఱియు ఇఖామత్ త్వరత్వరగను చెప్పుము. అజాన మరియు ఇఖామత్ మధ్య అన్నపానీయములను భుజించు వ్యక్తి తన భోజనమును పూర్తి చేసుకొనునంత వ్యవధినుంచుము అలాగే కాలకృత్యములు తీర్చుకొను వ్యక్తి తన అవసరములు తీర్చుకొనునమయము ఉండవలెను. మఱియు మీరు నన్ను (ఇంటినుండి బయలుదేరి మస్జిద్ నకు (నమాజు కొఱకు పంక్తిలో) నిలువవలదు." (తిర్మిజీ)

మతసిద్ధాంతం 118 : అజాన్ మఱియు ఇఖామత్ మధ్యలో చేయబడే దుఆ (ప్రార్థన) రద్దు చేయబడదు.

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : لَا يَرُدُّ الدُّعَاءُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ... رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ.

హజ్రత్ అనస్ (రజి) గారు ఇలా తెలిపారు : రసూలుల్లాహ్ (స.అ.సం.) గారు ఇలా ప్రవచించారు. "అజాన్ మఱియు ఇఖామత్ మధ్య చేయబడు ప్రార్థన రద్దు చేయబడదు". (అబూదావూద్, తిర్మిజీ)

మతసిద్ధాంతం 119 : ఇఖామత్ పదములకు జవాబు పలుకుచూ ఖద్ ఖామలిస్సలాహ్ కు జవాబుగా "అఖామహల్లాహువ అదామహ్" - అని పలుకుట - సహీహ్ హదీసుతో నిరూపితం కాదు.

మతసిద్ధాంతం 120 : ఫజరు అజానులో అస్సలాతు ఖైరుంమిన్ సాంకు జవాబుగా సదఖ్ తవబరత్ అనిపలుకుట పహీహదీసుతో నిరూపితం కాదు.

మతసిద్ధాంతం 121 : సహరీ కొఱకు మఱియు తహజ్జుద్ నమాజ్ కొఱకు అజాను చెప్పట సున్నత్

మతసిద్ధాంతం 122 : అంధుడు అజాన్ ఇవ్వగలడు. (ధర్మ విరుద్ధము కాదు.)

عَنْ عَائِشَةَ وَابْنِ عَمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِنَّ بِلَا يُؤَذِّنُ بِلِيلٍ، فَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يُؤَذِّنَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ. . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

హజ్రత్ అయిషా గారు మఱియు ఇబ్నెఉమర్ (రజియల్లాహు అన్హుమా) గార్ల ఉల్లేఖన దైవప్రవక్త (స.అ.నం.) గారు ఇలా వక్కాణించారు. బిలాల్ (రజి) రాత్రి నిద్రమీలుకోల్పడానికి అజాన్ ఇస్తారు. కావున ఇబ్నెఉమ్మె మక్తూం (రజి) గారి అజాన్ వఱకు తింటూ త్రాగుతూ ఉండండి (బుఖారీ, ముస్లిం)

మతసిద్ధాంతం 123 : ప్రయాణములో ఇద్దరు వ్యక్తులు ఉన్నానరే అజాన్ చెప్పి జమాఅత్ రూపంలో నమాజు సలుపుకొనవలెను.

عَنْ مَالِكِ بْنِ حَوْبَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ أَنَا وَابْنُ عَمْرٍ لِي فَقَالَ: إِذَا سَافَرْتُمَا فَأَذِّنَا وَأَقِيمَا وَلْيُؤَمِّكُمَا أَكْبَرُكُمَا. . رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

హజ్రత్ మాలిక్ బిన్ హువైరీ (రజి) గారు ఇలా పలికారు : నేను మఱియు వాసిన తండ్రి కుమారుడు, ఇద్దరము కలిసి మహాప్రవక్త (స.అ.నం.) గారి సేవలో హజరైతిమి. వారుమాకు ఇలా ఉపదేశించారు. "మిరిద్దరు ప్రయాణము చేస్తే (దారి మధ్యలో నమాజు వేళ అయినప్పుడు) అజాన్ మఱియు ఇఖామత్ చెప్పండి పిదప మీలో వయస్సునందు పెద్దవాడు ఇమాంగానించి నమాజు చేయించవలెను. (బుఖారీ)

మతసిద్ధాంతం 124 : అజాన్ ఘనత తెలిసినచో ప్రజలు లాటరీ ఎత్తి అజాన్ చెప్పెదరు. హదీసు - "సఫ్ నియమాలు" అధ్యాయములో సిద్ధాంతము 154 లో చూడుడు

మతసిద్ధాంతం 125 : అజాన్ మధ్యలో వేళ్లను ముద్దాడి కండ్లకు అడ్డుకొనుట సున్నత్ కు విరుద్ధం.

మతసిద్ధాంతం 126 : ఏదైన కష్టము కలిగినప్పుడు అజానులు ఇచ్చట సున్నత్ కు విరుద్ధం.